

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám, Gergurov-féle házban,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bács megyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és esztőtűtköze.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Névjegyzék és választási eljárás.*

Irta: Tibád Aulal.

A választási törvény 34. §-a többek között azt az intézkedést tartalmazza, hogy a kik időközben elvesztették választási jogosultságukat, az évi kiigazítás alkalmával egyszerűen kihagyandók a névjegyzékből. Aligha tévedek, midőn azt állítom, hogy ez a hiányos intézkedés szolgáltatja az alkalmat a legnagyobb mértékű visszaélésekre, mert annak alapján az összeíró küldöttség — törvényes ok hiányában is — tömegében kidobja a névsorból a neki nem tetsző választókat, abban a legtöbbször beváló föltevésben, hogy kivált a csekélyebb értelmiségű és az élet ezerféle bajjal küzdő szegényebb sorsú választók vagy éppen nem, vagy csak akkor szereznek tudomást a történetről, midőn már szépekén kicsöppennek a felszólalási határidőből. Százat mernék föltenni egy ellen arra is, hogy választóink számában — a közgazdaság és a kultúra fokozatos előre haladásával diametrális ellentétben — évről-évre beálló lépcsőzetes hanyatlás megértéséhez is ebben a modern vandalizmusban kell keresnünk a megfajlás kulcsát. Elkerülhetetlenül szükséges tehát, hogy a törvény érintett házagos intézkedése akképpen egészítsék ki, hogy a törlést a küldöttség csak indokolt határozattal mondhasa ki, s ez a határozat az illetőknek — a törvényszerű fölleviteli jog fentartásával — írásban kézbesítsék.

Egy másik mentől előbb pótlandó fogyatkozása választási törvényünknek, hogy a választói névjegyzék másolatának a pártok és egyes érdekelték által való megszerzhetéséről semmi intézkedést nem foglal magában s ennél fogva az országos pártok között szükségképp fennállani kellett viszonyosságot ezen a ponton is

* A Szapáry-regime belügyi államtitkáranak az értekezést nagyerdeku voltánál fogva a „Budapesti Hírlap”-ból vesszük át.

A szerk.

kész zsákmányul engedi oda a hivatali proteciónak és a hatalmi önkénynek.

De finis coronat opus.

Az oly választási vagy küldöttségi elnök, jegyző, bizalmi férfi vagy különös megbízás folytán közreműködő más közeg ellen, ki a törvény rendeleteit cselekvés vagy mulasztás által megsérti, a köztisztviselőkre nézve érvényben levő eljárásnak van helye, — mondja az 1874: XXXIII. t.-c. 92-ik §-a.

Kifejezetten nem mondja ugyan a törvény, de magától értődik, hogy a mennyiben cselekvésük vagy mulasztásuk nagyobb beszámítás alá nem esik, fegyelmi eljárásnak van helye ama köztisztviselők ellen is, kik a választási törvény intézkedései ellen, mint ilyenek vétkeznek.

Igazán drákói szigor a mai humanus világban. Fegyelmi eljárás itt; fegyelmi eljárás az egész vonalon; fegyelmi eljárás minden ponton.

És még milyen fegyelmi eljárások?

A vizsgálatot elrendelheti — ha akarja — különösen a főispán és a belügyminiszter. (Elrendelheti ugyan — például a törvényhatósági bizottság is, de akkor biztos a sikertelenség.)

Az elrendelt vizsgálatot a miniszter és a főispán „bizalmas” utasításai szerint fogatosítja a közig. bizottság kebeléből kiküldött egy vagy több, — de választási vonatkozású ügyekben minden esetre tisztviselő tag — mert hát tudni kell a törvényt.

Az eredmény felett aztán ítélnék: első fokban a főispán két alárendelt tisztviselővel és végső fokban a belügyminiszter.

És kik ellen rendelhetik el és fogatosíthatják a vizsgálatot és kikről ítélnének érdemileg is a főispán és a belügyminiszter?

Felelet: azok ellen a tisztviselők s vál. elnökök, jegyzők stb. ellen, kik, ha nem is a főispán és belügyminiszter egyenes parancsára vagy kifejezett

kivánatára, de minden esetre azoknak érdekében tették vagy nem tették, a mit cselekedtek vagy mulasztottak.

Ezért olyan csendes egy idő óta ez az ország. A népek milliói nem tartanak tőle, hogy a szemben álló Szmrecsányi-Goliáth és Tarnóczy-Dávid valami kárt tegyenek egymásban, mert mind a kettőnek ugyanaz a Perczel-Pilátus áll a hátuk mögött.

Nemcsak hogy a szabadelvűséggel ellenkezik tehát, de a legcinikusabb arczulusapása minden jogérzetnek, sőt mintegy prémium a jogsértésre törvényeink abbeli intézkedése, melynél fogva a választási vonatkozású fegyelmi ügyekben a főispánnak és a belügyminiszternek is befolyás van biztosítva.

Ha midnezeket és a képviselőválasztások körül egyegyed század lefolyása alatt felhalmozódott mindenféle nemű és fajú visszaéléseket és „mesterségeket” komoly figyelemre méltatjuk, lehetetlen arra a következtetésre nem jutnunk, hogy a népképviselő Magyarországon nem valóság, hanem üres frázis, — hogy ne mondjam: hazugság és csalás.

A kormány, a mint látszik, a kuriai bíraskodás behozatalával véli orvosolni a bajokat. Én azt hiszem, hogy a kuriai bíraskodás, ha helyesen oldódik is meg, az adott helyzetben nem több, mint egy csepp a tengerrel szemben s hogy az állapotok helyes gyógyítására csak népképviselőnknek az előadottak szerinti gyökeres újrászervezése vezethet el, — következésképp, hogy ma a magyar politikának sem fontosabb, sem égetőbb kérdése nincs, mint a választási törvénynek oly időben való revíziója, hogy a közelebbi általános választások már az új törvény uralma alatt hajthatósanak végre.

A választói jog elközbizása.

A Hazánk cz. fővárosi napilap írja a következő cikket, melyet mi is melegen ajánlunk választóink figyelmébe.

Női Confectió
legnagyobb választékban és leg-
olesőbb
szabott árak
mellett.

Flesch Lipót

czégnél kapható

Uri divat-áru
legnagyobb választékban és leg-
olesőbb
szabott árak
mellett.

A főispánok e hó első felében Budapesten voltak. A belügyminiszter rendelte őket fel. Ezeknek a rendszeressé vált időszakos értekezéseknek czélja nyilvánvaló lett. A bürokrácia összeesküvésének konventikulumai ezek a polgári szabadság ellen. A legutóbbi összejövetel egyik czélját most tudtuk meg. Minden részről kapjuk az értesítéseket, mit műveltek a törvényhatóságok központi választmányai azokkal a felelősökkel, melyeket a szavazati joguktól megfosztott polgárok a kuriához intéztek. Nyomatott blankettákra írt végzések vannak előttünk, melyeket október közepe után hoztak a megyék központi választmányai. Ezek a végzések azt tartalmazzák, hogy a kuriához intézett felelősök tömegesen visszautasították a központi választmányok által. A visszautasítás indoka ezen előre fabrikált blanketták tartalma szerint az, hogy a felelősök elkétsé adtak be. Ez ugyan nem igaz, mert a felelősök kellő időben érkeztek be. De a blanketták előzetes nyomtatása azt bizonyítja, hogy a központi választmányok nem törődve a törvénnyel és igazsággal, minden ürügyet felhasználnak, hogy megakadályozzák a felelősöknek a kuriához való jutását. A Budapesten tartott főispáni értekezletek megállapodásai a visszautasított végzésekben szemmel láthatók.

A választói jog elkobzásának a gonosz manőverei né csüggeszték el a polgárokat. Eljenek a törvény által részükre biztosított jogokkal s biztosítjuk őket róla, hogy az ország legfőbb bírósága nem szegődött a hatalom czinkostársává.

Tájékozásul megjegyezzük, hogy a központi választmány mindazon határozata, melylyel valamely felszólamlást elutasított, vagy valamely név kitörlesztését elrendelte, annak feltételül kézbesítendő, a kinek választói jogára a határozat vonatkozik. Ezek pedig a kézbesítéstől számított tíz nap alatt vannak jogosítva e határozat ellen a kuriához intézendő felelősöküket a központi választmány elnökehez benyújtani.

Ha már most a központi választmány az ily felelősöket, mint a hozzánk beküldött végzésekben látjuk, abból az indokból utasította vissza, mert ezek a felelősök a határozatok közszemlére történt kitételének idején túl, vagyis nem szeptember 30-át megelőzőleg adták be, ezeket a visszautasított végzéseket meg kell felelőben. Felteve természetesen, hogy a felelősök szeptember 30-dika után ugyan, de a központi választmány illető határozatának kézbesítésétől számított 10 napi határidőn belül adták be. Ha a felelősök ennek daczára visszautasított, ezen visszautasító határozat ellen a következő újabb felelősök adandó be:

Nagyméltóságú kir. kuria!

... megye választmányának ide . . . alatt csatolt 1895. évi . . . sz. végzését, melylyel a nagyméltóságú kir. kuriához intézett és 2 . . . alatt ide csatolt felelősökem visszautasítottat,

felelőssel

támadom meg.

Ugyanis . . . megye központi választmányának felszólalásomat elutasító határozata ellen korábbi felelősömet f. évi . . . X-én, tehát e határozatnak részemre történt kézbesítésétől számítandó 10 napi határidőn belül adtam be. Nem voltam azt köteles a közszemlére kitételre rendelt határidő alatt beadni, mert az [1874: XXXII. t.-cz. 50. §-a értelmében azok, a kiknek a központi választmány határozata kézbesítendő, jogosítva vannak a kézbesítéstől számított 10 nap alatt felelősöket beadni.

Ennélfogva kérem a nm. kir. kuriát, hogy . . . megye központi választmányának fentebb érintett 1895. évi . . . sz. a. hozott végzését, melylyel felelősökem mint elkétsé visszautasítottat, megváltoztatni, ide újolag csatolt korábbi felelősökömet elfogadni s annak értelmében engem . . . megye . . . község 1896. évre érvényes országgyűlési képviselőválasztóink jegyzékébe feivenni méltóztatassék.

Tisztelettel

N. N.

Ezt a felelősök szintén a központi választmány elnökénél és pedig a felelősök elkétsé beadás ürügye alatt visszautasító végzés kézbesítésétől számított 10 nap alatt kell beadni. Bélyeg erre a felelősökre sem kell.

Küzdjünk a hivatalos korrupcio ellen. A jogaikban megtámadott választó polgárok lanyhaságukkal, vagy csüggedésükkel ne mozdítsák elő annak diadalát.

Margalits Ede jubileuma.

Akik nálunk hallani fogják, hogy mily szerénységgel húzódott vissza Margalits Ede, a zombori állami főgymnasium volt igazgatója, most az egyetemen a horvát nyelv tanára, tanári működése 25 éves évfordulója alkalmából az ünnepeltetésük elől, nem fognak ezen annyira csodálkozni, mint a jeles tanferfitű új barátai és ismerősei, mert míg nálunk volt, nem egyszer volt alkalmunk tapasztalni, hogy őt feltűnési viszketeg, nagyravagyás vagy szerénytelenség sose bántotta. Daczára e szerénységnek, a legmagasabb kegy már nálunk utólréte Margalitsot, ugyanis érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet kapta. Egy dologra azonban mindig büszke volt: a tanítványaira és iskolájára. Egy bankett alkalmával „Bácsmegeye kultúrörkékvei mindenesetű” vallotta magát. Ez nagy ügybuzgalmat, tanügyi faradhatatlanságot s a politikától való tartózkodását, mely nem egy alkalommal a legkellemesebb alakban nyilvánult, egyaránt megmagyarázza. Most is csupán tanítványai előtt említette jubileumát, akkor sem ünnepeltetés czéljából, hanem megragadta az alkalmat egy érdekes remiszenczia fölemlítésére. Nagyobb ünnepesség helyett ugyanis összeállította tanári működésének a statisztikáját, a mely elég érdekes arra, hogy a nagy közönség megismerje és lássa, hogy egy szorgalmas tanár mily munkában tölti az életét. E szerint dr. Margalits Ede összesen 15.062 tanórát adott; előkészületre, gyakorlatok javítására s konferenciákra ugyanennyit számít, tehát 30.124 óráig foglalkozott iskolai dolgokkal. Fizetést összesen 51.900 forintot kapott. Tanítványa volt összesen 4572. Egy órai iskolai munkája

TÁRGA.

Elszállt hangulatok.

— Irta: *Vojtkó Pál.* —

Az egyik tekintélyesebb fővárosi lap szerkesztőségéhez a vidékről egy igénytelen, kopott külsejű levél érkezett. Levél ugyan ezer és ezer érkezik a szerkesztőségekbe, de ez különb volt a többinél, a hangján, a külsején, az írásban, mindenén meglátszott a végtelen szerénység, mely szinte bocsánatot kér, hogy létezik. A levélben otromba vastag rovatokolt papírosra kalligrafikus írással írt tárcza volt azzal a kéressel, hogy ha alkalmas volna a közlésre, a szerkesztőség becses rendelkezésére bocsáttatik. Az inspekciós éjjeli szerkesztő elolvasta a nevet: Halmer János, aztán visszadugta a tárczát a felvágott borítékba és odadobta egy csomó elolvasásra váró, rég váró dolgozat közé, majd megnézik — a nyáron.

S a nyáron, mikor a lapnak moloch természetű legjobban nehezedik a redakcióra, mert sokszor nincs mivel etetni a szörnyet — csakugyan ráfanyalodtak a félerakott macsomóra is, mely akkorra már nagyon megduadt. Elkédték olvasni ezeket a szerény dolgokat, a melyek egytől egyig névtelen, ismeretlen nagyságoztól gyűltek össze a vidékről, elkezték olvasni mondom, hogy hátha a sok közül egy-kettő, a melyiket va-

lamelyik héttől számba be lehet csusztatni, akár átdolgozva is, mert nyáron a redakciók még erre is vállalkoznak. S a napos munkatárs keze megakadt a durva, vastag papírosra kalligrafizott tárczán. Az írásának miatta is előnyt adott neki a többiekkel szemben, ezzel hamarabb végig, gondolta. Hát a mint olvassa, sort sor után, jobban elhelyezkedik karosszékében, cigarettára gyújt s a hogy a másik lapra ér, nincs az a hatalom, a mely olvasatlanul tételné vele azt a papírosat. A gyermekesen vigyázva írt sorokból üde, balszamos levegő üti meg arczát. Az egész történeten végtelen egyszerűség, szelíd báj s a formának és a nyelvnek művészi kezelése vonul végig. Akí írta, prózában is költeményt írt s a hangulat festésében nagy mester lehet. Ez író, professzionatus író, kiforrott tehetség, a ki ilyent alkot. És másnap reggel a tárcza megjelenik.

Valami nagy hatást a tárczák egyáltalán nem keltenek. Egy napra szánvák, ha rövid éltükben betöltötték hivatásukat, félreteszik őket. Legfellebb elgondolják, csinos volt, nagy ritkaság, ha valaki kivágja őket, egy tárczát kétszer csak a szerző maga szokott elolvasni. A Halmer János tárczája is, minden szépsége daczára, elveszett a sok között, másnap más tárcza, azután ismét más. Hol van a Halmeré, volt — nincs, elfeledték . . . A szerkesztőségben is alig emlékeztek már a nevére, mikor megérkezett a második ormótlan, végtelenül szerény levél.

Halmer János köszönte meg benne igen alázatos hangon, hogy közölték jó multkor a tárczáját, nagyon hamar nem mert alkalmatlankodni, de itt küld ismét egyet, talán beválik. Előre is köszöni a közlést. Az első közlésre való hivatkozással eszükbe jutott a csinos dolog s elolvasták, ki is adták mindjárt a másikat is, sőt egy szerkesztői üzenetben kijelentették, hogy a szerzőtől mindenkor szívesen látnak dolgozatokat.

A ki azt hiszi, hogy erre megindult a tárczajárás Halmer részéről, az igen csalódik. A tárczák nagy időközökben s jóformán még nagyobb szerénységgel érkeztek, mint eddig, pedig a legutolsókat félig-meddig már olvasatlanul tették közzé. A redakcióban nevettek Halmernek szerénységét, de tárczáit nagyra becsülték, mert nemcsak jók voltak, de meg se kellett őket fizetni. Egyes szabadszáju bohémek, mikor a kávéházi asztaloknál Hamer tárczáiról volt szó, nyíltan kimondták, hogy kitűnő író, de nagy balek, ők ilyen vénával és talentummal megkétszerezettnek a fizetésüket.

Igen, mert Halmer tárczáiról már az írói körökben is beszélni kezdtek, sokat elmondtak róluk és sokféleké; de abban mind egyetértettek, hogy nem közönséges tehetség, nem tucczíró. Az a lap pedig, a melyik közölni kezdte a Halmer-dolgokat, határozottan büszke volt erre a körülményre. Egy időben Halmer két hónapig nem küldött be tárczát, egy egész csomó előfizető kérdezősködött,

1 forint 72 krajczárral volt díjazva. Egy ifjút egy éven át 11 forint 35 krajczár átlagos díjért tanított. Humorosan hozzátette, hogy az 51.900 forint összes díjazásból ugyancsak kis összege maradt meg, de maradt mindenestre annyi, hogy ideális foglalkozásra is adhat alkalmat. A tanár ugyanis nagy szorgalommal gyűjti a magyar és latin közmondásokat. Az érdekes statisztika végén fölemlítette, hogy a királynál volt kihallgatáson, köszönetet mondva kinevezetéseért. A kihallgatáson a következő nagyérdékű párbeszéd fejlődött:

— Ön kitünően beszél magyarul, — mondá a király — magyar ön?

A tanár attól tartván, hogy a magyarok fognak haragudni, ha horvátok, és a horvátok, ha magyarnak mondja magát, diplomatikusan kitért az egyenes felelet elől és így szólt:

— Felső uram, Zágrábban születtem.

A király mosolygott.

— Hány halgatója van? — kérde tovább.

— Negyvenhat, felelé Margalits.

— És van-e magyar e tanítványok között?

— Felső uram, a negyvenhat hallgató között negyven magyar ifju van.

— Ennek rendkívül örülök, — mondá a király — szívesen is veszem tudomásul, ha a magyar egyetemi ifjak anyanyelvükön és a kötelezett nyelveken kívül egy nemzetiségi nyelvet is tanulnak.

A ki ily magas polcra, ily érdemű munkás élre tekinthet vissza, meghűződő szerénységgel ugyan, de az önértet határozottságával, annak igazán kívánjuk, hogy elévülhetetlen érdemei őt még nagyobb helyre emeljék, mert minél fényesebben fog ragyogni az ő dicsősége, mi annál büszkébben fogunk reá s itt töltött éveire emlékezni.

Lèpre csalt jankováciak.

— A budapesti megszökött bankár áldozatai. —

Lóry, Erneyei és jeles rangtársaik példája nem volt elég, hogy a pénzes embereket a bankárok hálójától örökre elriassza. Ismét sikerült egy ily személyiségnek körömfönt módon töb-

beket magához csábítani, s aztán a pénzökkel megszökni.

Wassermann Lipót, vagy a mely név alatt az utóbbi időben üzte dolgoit: Csajági Lajos szerzett magának hírnevet és pénzt, hitelezőinek pedig bút.

Minek meséljük részletesen, hogy melyek voltak azok a mézes madzagok, a csalétek, a jól fölállított csapdák, melyek a jeles ur „felelőnek” pénzéhez jutott; egyet lehet csak kárhoztatnunk, az illetőket, kik nem jártak el kellő óvatossággal, midőn pénzüket idegen kézre bízták.

Nem. Még egyet. A rendőrséget.

Négy jankováci atyafi pénze

késérülte meg, hogy a rendőrség nem járt el kötelessége szerint. Mert, ha az ő, illetve képviselőjük, Olay Lajos orsz. képviselő feljelentésére rögtön intézkedik s a bankárt elfogatja, a régi jeremiádokat nem kellene most zengeni.

A becsapott jankováciak esete a következő:

Olay Lajos országgyűlési képviselő máj 30-án négy jankováci választója megbízásából följelentést tett a rendőrségnek, hogy Csajági Lajos a Pesti magyar kereskedelmi banktól és a Belvárosi takarékpénztártól 8000 forintnyi kölcsönt vett fel és ez összeget elszikkasztotta. A sikkasztás következtében Lencse Márton 2000, Lencse Antal 2500, Faddi Márton 2500 és Radvánszky Antal 1000 forint erejéig károsítottak meg. Olay választói megbízásából Csajági rögtön letartóztatását kérte, mivel teljesen beigazolta volt a sikkasztás, de egyébként bemutatta Csajáginak több levelét és táviratát, melyekből nemcsak a sikkasztást, hanem a csalást is ki lehetett deríteni.

A négy jankováci gazda ugyanis már hónapok előtt megkérte a magyar gazdák

bankbizományi részvénytársaságát, hogy az szerezzen birtokaira nagyobb kölcsönt. Csajági az okmányok vétele után különböző összegeket kért a négy gazdtól, kik azon reményben, hogy a kölcsönt meg is kapják, a kért előlegeket megadták. Szeptember elején aztán mind a négyen feljöttek a fővárosba és itt személyesen megsürgették a kölcsön megszerzését. Csajági, ki ugyanakkor vette föl a kereskedelmi banktól és belvárosi takarékpénztártól a kieszközölt kölcsönöket azzal küldte el a jó embereket, hogy csak menjenek haza, már otthon vár rájuk a titkár, ki át fogja adni a pénzt nekik.

A jankováci gazdák haza is mentek, de otthon sem a titkár, sem a pénzüket nem találták. Irtak, sürgönyöztek Csajáginak, ki erre úgy október közepén azt írta nekik, hogy a Jankovácon volt titkár arról értesítette őt, hogy ők már nem reflektálnak a kölcsönre, ő tehát rögtön megsemmisítette a kölcsönügylet és intézkedett, hogy a földelikek már bejegyzett telekkönyvi teher örültessek.

A négy gazda most látta csak, hogy meg van csalva és fölirtak képviselőjüknek, hogy ez segítségükre legyen. Időközben azonban még arról is értesültek, hogy Csajági, még több odavaló gazdát vagy huszezer forint erejéig megkárosított.

Olay látván, hogy választóit Csajági alaposan becsapta, személyesen ment el a főkapitányhoz és ott kérte a vezérigazgató ur letartóztatását. Farkas rendőrtanácsos azonban csak beidézte Csajágit és kihallgattatta őt. Scheff rendőrkapitány előtt Csajági beismerte, hogy a pénzt fölvette, de hogy azt hova tette, arról már nem tudott fölvilágosítást adni. A rendőrség erre még mindig nem rendelte el a letartóztatást, hanem házkutatást tartott tgnap a nevezett bank irodahelyiségeiben. Itt azonban csak 31 forintot találtak. Erre Farkas rendőrtanácsos Csajágit mára beidézte, aki azonban nem jelent meg, mert megszökött.

Mikor a följelentő Olay Lajos képviselő megtudta, hogy Csajági megszökött, keserű szemrehányásokat tett Farkas rendőrtanácsosnak. Erős szavakkal kritizálta a rendőrség eljárását és kijelentette, hogy fegyelmi följelentést tesz a mulasztó tisztviselők ellen. Olay Lajos a mai nap folyamán tényleg benyújtotta a följelentést a rendőrség ellen az ügyészségnek. Beadványában a btk. 478. §-a alapján kéri a mulasztást elkövető tisztviselők megbüntetését.

*

Lapunk zártakor értesülünk, hogy a jeles ur nem szökött meg, hanem eleinte a fővárosban bujkolódott, később azonban ügyvédre, dr. Eötvös Bálint tanácsára önként jelentkezett a törvényszéknél, a hol őt el is fogták. Vallomása szerint a négy jankováci gazda Olay Lajost hamisan informálta a tényállásról, mert pénzüket a pénzüintézetektől még föl sem vette.

Ipariskolai tanügy Titelen.

(A kir. tanfelügyelő úr figyelmébe.)

Az ország minden nagyobb községe a törvény által kötelezve van arról gondoskodni, hogy a kereskedő és iparos tanoncok — a mellett, hogy mesterségökben kiképeztetnek, egyáltalán szellemileg is legalább annyi oktatásban részesüljenek, hogy felszabadulásuk után mint értelmes, hasznavehető kereskedők és iparosok foglalhassák el a társadalomban őket megillető helyet.

Nem tartjuk helyén valónak e helyen és ezen alkalommal az iparostanonc iskola

hogy mért nem, hogy mikor? S a szerkesztőség, mely minden kitünősége daczára se igen törődött Halmerrel, most hirtelen figyelmes lett. Így van ez, a mig csak az irodalmi emberek dicsérnek egy munkatársat, addig büszkék vagyunk rá, de egyébként nem kötjük magunkat hozzá, bezzeg ha az előfizetők reklamálják a dolgozatait, akkor azonnal érdeklődni kezdünk iránta. Halmerhez is levelet írtak, melyben felkérték, hogy a lapot továbbra is szerencsétlense tárczáival. Csekély viszonzásként megindították neki a tisztelet-példányt s a legközelebbi negyedváltozáskor az előfizetési felhívás azon részébe, hol a munkatársakat szokás felsorolni, a sok jönevűt, kiváló író közé oda került a Halmer János igénytelen neve is szerényen megvonulva.

Egy előfizető, ilyen mindig akad, kíváncsi lett végre, hogy kicsoda ez a Halmer, nős-e vagyontelen, fiatal vagy vén, kopasz, szőke, barna, magas vagy alacsony, nyulánk-e vagy középszerűs és a többi és a többi.

Erre a szerkesztőségben is homlokukra ütöttek az emberek: igaz is, kicsoda ez a Halmer János, hol, merre él, honnan szedi magába gyönyörűséges meséit, mikor durva rovások papírosra pingál, keres betűkkel. Kinyomozták, hogy egy vidéki városkában, valahol a Kárpátok alján pénzügyi tisztviselő, reggeltől estvéig a hivatalban ül és rováncsol, összead, kivon. Este aztán, ahogy kiszabadul a hivatal poros szobáiból,

messze elkerülve a város népet utcáit, a regényes partu Garam mentén haza szökik. Valószínűleg a Garamba boruló hírszak, fűzek alatt lepik meg a szebbnél szebb hangulatok, mert hazaérve lámpát gyújt és éjfelutáni írja, írja egyszerű poézissal tele történeteit.

Es megfeleleik a kíváncsi előfizetőnek is, hogy Halmer nőtlen, magába élő ember, az asszonyokat, embereket kerüli: arcképe nincs, mert nem áll a fotografusnak. Különben magas, vallas ember, a harminczas évek derekát éli.

Halmer hogy nem, egyszerre csak neves emberré kezdett válni. A legjobb lapok kértek tőle dolgozatokat; amit észrevétlenül, lassan postára adta a tárczáktól nehéz, nagy leveleket, úgy jelentek meg egymás után itt is, ott is — és maga a legfinyasabb lap is, mely rettenetesen skeptikus és zárkózott volt az új nevekkel szemben, még az is megnyitotta hasábjait Halmer előtt. Halmer boldog volt, ha dolgait, egyszerű garamparti hangulatait szerte a lapokban olvashatta, az ártatlan irodalmi siker még termékenyebbé, fogékonyabbá tette a lelkét s tolla alól mindig sikerültebb dolgozatok kerültek ki.

Már a fővárosi irodalmi körök sűrűn hangoztatták a Halmer idegen vallásu, szegényes nevet, mikor fölfordítotték a Kárpát alján fekvő kis városban is, hogy kicsoda kitünő embert bírnak Halmer Jánosban.

(Folyt. köv.)

szükségességét fejtegetni, a törvény megparancsolja, hogy azt teljesíteni kell, és ez alól nincsen kivívó és nincsen helye semmiféle mentségnek.

A titeli ipariskolát fenntartó képviselő testület — úgy látszik nem akar tudomást szerezni a törvény eme világos és határozott rendelkezéséről, mert még ezideig hire-nyoma sincsen az ipariskolának, annak dacára, hogy a beiratkozásoknak és a tanítás megkezdésének már régen kellett volna megkezdődnie.

Titelen a beiratkozások sem vették kezdetüket, sőt — mint bennünket értesítettek — az, a jelen körülmények között, még a közel jövőben sem igen várható.

Az ipariskola még most sincsen biztos alapra fektetve, a tanárok ügybuzgó, fáradságos munkáját nem úgy honorálják, mint ők azt megérdemelnék, sőt megtörtént a megelőző években még azt is, hogy csak felsőbb parancsra, mondhatni karhatalommal hajtották be a tanárokat illető fizetést.

Nohát ez nem járja!

Am vegye be a község az iskola fenntartására szükséges költségeket a községi költségvetésbe, hiszen ezen összeg jórésztben megtérül a tanulók által befizetendő díjakból.

Miután különböző nemzetiségű növények vannak, a tanításnak lehető egyöntetűvé tétele szempontjából igen üdvös és szükséges volna egy előkészítő tanfolyamnak a felállítása.

A község maga készséggel megtenne mindent, a mi az ügy érdekében csak üdvös lehet, de meggátolja őt az ipariskolai ügyek előadója, ki — állítólag — határozott ellenszenvvel viseltetik az oktatásügy iránt, mit általa is bebizonyított, hogy a községi tanítók fizetésének felemelése ellen egyedül ő szólalt fel.

Összegezve az elmondottakat, a kirt tanfelügyelő úr tudomására hozzuk, hogy

- 1.) Titelen nincsen ipariskolai oktatás;
- 2.) a tanítás megkezdéséhez szükséges előkészületek (beiratkozás stb.) nem történtek meg.
- 3.) Tantervek sincsenek, mert a titeli állami polgári iskola tanárai a mult évi mostoha viszonyoktól elrettenve csak is oly feltétel alatt hajlandók tanítani, ha a tanításért járó fizetések biztosítottak; ellenkező esetben kénytelen lesz a község az állások betöltésére pályázatot kiírni.
- 4.) Iskolai felszerelés sincsen.

Ennyit most. Adandó alkalommal még visszatérünk a titeli állapotokra.

Elmpi.

Városi ügyek.

Pályázat. Zombor sz. kir. város tanácsa az elhalálozás folytán üresedésbe jött és 750 ft évi fizetéssel és 50 ft évi lakbör pótlékkal javadalmazott városi adópénztári ellenőri állásra pályázatot hirdet. Felhivatnak az ezen állást elnyerni óhajtok, miszerint az 1883. évi I. t. cz.-ben előírt képességeket folyó évi november hó 15-éig dr. Vojnits István főispán úr Ómeltóságához terjesszék be. — Zombor sz. kir. város tanácsának 1895. évi október 29-én tartott üléséből Schlagger Gyula s. k. polgármester.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága mai napon

tartott rendes közgyűlésen a városi házépítéstartás s a közevisi alap 1896. évi költségelirányzatát megállapítván, az az erre vonatkozó közgyűlési határozat kacsban f. évi október hó 31-től számított 15 napon át Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlélre kitétetett és ellene felebbezések ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz czimezve betérjeszhetők. — Zombor szab. kir. város közönségének 1895. évi október hó 22-én tartott rendes közgyűléséből Schlagger Gyula s. k. polgármester.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága mai napon tartott rendes közgyűlésében a városi nyugdíjalap 1896 évi költségelirányzatát megállapítván, az az erre vonatkozó közgyűlési határozat kacsban f. évi október hó 31-étől számított 15. napon át Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlélre kitétetett és ellene felebbezések ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz czimezve betérjeszhetők. Zombor szab. kir. város közönségének 1895. évi október hó 22-én tartott rendes közgyűléséből. Schlagger Gyula s. k. polgármester.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város igazoló választmánya által 1888. évi XXI. t. cz. 25. §.-a értelmében az 1896. évre összeállított, illetve kiegészített legtöbb adót fizető bizottsági tagok névjegyzéke a törvény 28. §.-a rendelkezéséhez képest f. évi november hó 1-től november hó 15-éig bezárólag Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlélre kitétetett. Ugyanezen névjegyzék ellen felebbezések f. évi november 15-éig a városi állandó bíráló választmányhoz czimezve alolított polgármesternél benyújthatók. Zombor, 1895. évi Október hó 31-én. Schlagger Gyula s. k. polgármester.

Pályázat. Zombor szab. kir. város tanácsa az üresedésben lévő 660 ft évi fizetéssel és 40 ft évi lakbörpótlékkal javadalmazott pénztári tisztai állásra pályázatot hirdet. Felhivatnak az ezen állást elnyerni óhajtok, hogy az 1883. évi I. t. cz.-ben előírt képességeket igazoló pályázati kérvényüket f. évi november hó 15-ig dr. Vojnits István főispán úr Ómeltóságához terjesszék be. Zombor, 1895. évi október hó 31-én. Schlagger Gyula s. k. polgármester.

Politikai hírek.

A parlament feloszlátása. Többször megírtuk már lapunkban, hogy a belügyminiszteri búróban motnagság mást sem tesznek, mint a főispánoknak küldik s a főispánoktól viszik a bizalmas jelentéseket, melyek egytől-egyig arról szólnak, hogy az egyes kerületekben milyenek a pártviszonyok s hogy egy most megejtendő választás minő esélyekkel járna? Ugyilátszik Bánffy Dezső most akarja letenni legnagyobb tehetségéről, a választási visszaélések és erőszakoskodások tudományából az országos vizsgát. Kormánypartí körökben biztosra veszik, hogy a költségvetés tárgyalása után a parlamentet feloszlatják és a új választásokat elrendelik. Mindenestre szép és felemelő lesz, hogy Magyarország ezeréves fennállásának ünnepén, a millenniumkor a Bánffy jóvoltából bemutathatjuk, hogy milyen hamisítatlan és szabad képviselőválasztások szoktak nálunk rendeztetni; majd bemutathatjuk, hogy miképpen lehet a választópolgárok saját meggyőződését a csendőrök szuronyaival erőszakolni ki. Bánffy Dezső nagy hangon hirdette szilágy-somlyói beszámolójakor, hogy a közigazgatás álamosítását el kellett halasztaniok, mert a jövő évet teljesen lefoglalja a millennium megünneplése. Most már tudjuk, miként foglalja le; komoly parlamenti tárgyalásra, erre nincs idejük; de egy erőszakos választásra, erre már van idejük, akár ünnepelnek millenniumot, akár nem.

Főispánok javadalmazása. A hatvanhárom vármegyei főispán közül tizen-

nyolcnak lesz a jövő esztendőben öt-ötezer forintos fizetése ama körülmény folytán, hogy az illető vármegyék lakóinak száma meghaladja a háromszázazret. Ez alapon első osztályú javadalmazásban fognak részesülni: Arad, Bács, Baranya, Bereg és Ugocsa, Bihar, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Krassó-Szörény, Nyitra, Pest, Pozsony, Somogy, Szatmár, Temes, Torontál, Vas, Zala és Zemplén vármegyék főispánjai. A többi főispánnak másodosztályú 4000 ftos fizetes jár, ezenfölül valamennyinek — amennyiben nem volna természetbeni lakásuk hatszáz ft szálaspénz. Négy főispán továbbá ezer-ezer ft-nyi pótlékokat fog kapni: Trencsén és Vasmegek főispánjai, akik előbb államtitkárok voltak, az eddigi magasabb fizetésük kiegészítésül; Békés és Máramarosmegek főispánjai pedig azért, mert közszolgálati érdekből helyeztek őket első osztályából másodosztályú javadalmazásu főispáni állásba. Az öt városi főispán közül a budapesti főpolgármester ötezer ft fizetése mellé háromezer ft pótlékok, a szabadka—bajai, pancsova—verseci és szegedi—hódmező vásárhelyi főispánok ötezer, az újvidéki négyezer forint fizetést kapnak.

A földmívelési miniszter lemondása. A pusztapéri sertésvesztéglő ügye, mely a földmívelési államtitkár bukását vonta maga után, Festetich is lerántotta bársonyszékéről. A bukás, mely az államtitkár lemondása után előrelátható volt, némelyek szerint még a kőbányai kérdésnek is nagyban beszámítható. Politikai körökben a megürlt tárca betöltését illetőleg azt rebesgetik, hogy azt Bánffy miniszterelnök fogja elvállalni.

HIREK.

— **Kinevezés a csendőrségnél.** A novemberi csillaghullás a csendőroknél is beköszöntött; Németh Ferencz zombori csendőrhadnagy csendőrhadnagygyá, Kleiner Gyula csendőr-tiszthelyettes csendőrhadnagygyá nevezetett ki.

— **Novemberi kinevezések.** A király november 1-éi ranggal Berkes István a szabadkai 6. sz. honvéd gyalogezrednél II. oszt. századosá —, Burza Károlyt a szabadkai 6. honvéd gyalogezrednél főhadnagygyá —, Ujházi Ernőt, bajsai Vojnits Pált, Silbersdorff Ferenczet a szabadkai 6 sz. gyalogezrednél, 1896 május 1. éi ranggal hadnagyokká, Löwy Samuel, Weisz Dávid, Klein Adolf, és Gruby Dezsőt pedig a 6. ezrednél tartalékos honvéd kezelő tiszttekké nevezte ki.

— **Királyi adomány.** Ő felsége a goszpodincei önkéntes túzóltó egyletnek 80 ftot adományozott.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Sztólics Szilárd török-becsei kir. járásbírósi díjokot a titeli kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Pinter Károly, bajai ügyvédjelöltet a szabadkai tövénysekhez aljegyzővé nevezte ki.

— **Kitüntetés.** Szalay Mátyás, Szabadka sz. kir. város főkapitányát, a „Szabadkai Pinczéregyesület” diszelnökévé választotta. A diszokolelet m. hó 29-én adta át Thierry Hugó egyleti alelnök vezetése alatt egy bizottság.

— **Színházi jelentés.** Füredi Károly a Zombor-Baja városi színházak igazgatója f. é. november hó 20-án kezdi meg Zomborban 60 személyből álló társulatával a „Czite-rás” című operet-tel előadásait.

— **Megerősítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Major Károly dr. zombori áll. főgimn. tanárt rendes tanári minőségében megerősítette.

— **Nazarénusok az anyakönyvezet előlt.** Cservenkán, okt. 30-án esküdtöt örök hűséget az első pár a polgári törvények szerint. E polgári kötést Sauer

Ferenc községi jegyző anyakönyvvezetői végezte, ki ez alkalommal rövid, de igen szép és határos beszédet mondott. Az új pár — nazarénusok lévén — az egyház áldását nem kérte ki.

— **Névmagyarosítás.** Schäffer Poldi esantavéri illetőségű, ugyanottani lakos, valamint Dezső, Kornélia és Ernő nevű kisiskorú gyermekei felügyelminiszteri engedéllyel nevüket, „Szécsi“-re változtatták.

— **Gazdasági egyesületünk mezőhegyesi tanulmányúta.** Lapunk mult számában közöltük volt, hogy a gazdasági egyesület egy nagy érdekű tanulmány kiírándulást rendez november 5. 6 és 7-ikén Mezőhegyesre. A kiírándulás iránt nagyobb intelligens gazdaközönség élénk érdeklődést tanúsít s az egyesületi titkárhoz folyton érkeznek újabb-és újabb bejelentések. Eddig, amint értesülünk, a következő birtokosok jelentkeztek a tanulmányútra: Latinovits Pál, Dungserszky István és Nesztor, Br. Rajasits Sándor, Szobonya Bertalan, Halm Sándor, dr. Krónits István, Husveth Károly, Popovits Dusan, Somogyi Emil, Biervalszky Péter, Thum Adolf, Falcione Lajos, Racz György, Radits Dusan és Lang József. Zomborból résztvesznek még Koczkar Zsigmond, Fernbach Antal, Alföldi Géza, Falcione Gusztáv és Nándor. A ménesbirtok igazgatósága a legnagyobb előzékenységgel nyújt segédkezést a tanulmányút programjának megállapításában s a rendezés nehéz munkáját is ő vállalta magára. A résztvevők bizonyára sok üdvöset fognak látni és tapasztalni, amit ezután saját gazdasági viszonyaik között alkalmazhatnak.

— **Hajtóvadászat a szt. iváni erdőben.** Rauschenberger Ede, mint bérlőtulajdonos, szép és előkelő társaságot hívott meg a mai nap tartandó hajtóvadászatra. A szt. iváni erdő eldorádjója a zombori Nimródoknak s így örömmel vesz részt azon mindenki. A vadászat, amint értesülünk, résztvesznek: Széchenyi József törv. elnök, Kardos Kálmán, Fernbach Antal, Zakó István, Szedressy Ödön, Halász Gyula, Falcione Gusztáv stb. A vadászatot Popovits Sebő rendezte.

— **Törvényhatósági ülés:** Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósága m. hó 26-án tartotta évnegyedes közgyűlését, melynek egyedüli tárgya a mult évben alkotott mezőrendőrségi törvény utasítása folytán a mezőgazdasági bizottságok alakítása. A gyűlés elnöke Karácson Gyula alispán, jegyzője Popovits Sebő főlevéltárnok volt. Karácson Gyulának a most alakítandó bizottságok fontosságát fejtegető beszéde után Schmausz Endre a bizottság elnökének Szemző Gyula, alelnökének pedig gróf Széchenyi Emil kandidálta, a kiket egyhangulag meg is választották.

— **A kiállítási plakátok.** Rég nem láttak a vén hirdetési tablák maguk előtt oly számos bálumot, mint a napokban. Hol máskor egy két állásnélküli nézegette a pályázatokat, vagy ifjú katonajelöltek lesték a vizitálásra behívó „Kundmachung“-ot, ott intelligens urak szűrös atyafiakkal vegyest állodogáltak. No de volt is mit nézniük! Ugyanis a napokban ragasztották ki a kiállítási plakátokat, melyeket mint műmellékleteket is mutogathatna bármely képes lap. A hirdetmények felén az a jelenet van megöröktve, melyet a külföldre menő leveleken is rajta van: a hét vezér pajzsra emeli Árpádot. Alul a kiállítási és ipari jelvények, felül a kardot vivő turul van ábrázolva. Közepén pedig diszes stílusú betűkben áll megírva, hogy a ki nem akar meghalni a nélkül, hogy valami igazán szépet lásson, spóroljon a télen át annyit össze magának, hogy jövő évre feljöhessen Pestre a kiállítást megnézni!

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Ötvös János szabadkai kir. törvényszéki aljegyzőt a szabadkai kir. járásbírószághoz helyezte át.

— **Érsekünk betegsége.** Császká György kalocsai érsek, mint értesülünk, veszedelmes fülbajból felgyógyult, de orvosa tanácsára jó ideig nem hagyhatja el még a szobát.

— **Gróf a tűzoltóknak.** Gróf Zichy Nep. János legutóbb Bács-Topolyán léte alkalmával ismét szép jelét adta nemeskedésének, a midőn ugyanis a dr. Hadzsy János főparancsnok vezetése alatt nála tiszteigő topolyai önk. tűzoltó egylet a kolozsvári országos tűzoltó versenyen kiérdemelt első versenydíj tárgyát és díszokleveleket neki, mint az egylet főparfőjének bemutatta. A nemes gróf a legnagyobb örömeinek kifejezése után igen szép buzdító beszédet intézett a tűzoltókhöz, serkentvén őket, hogy jövőre is hasonló kitarító szorgalommal igyekezzenek hivatásukat betölteni s egyben abbéli reménynek adott kifejezést, hogy a millenniumi tűzoltó versenyen is az első nyertesek között fog a topolyai önk. tűzoltó egylet kiérdemelni. Felkérte ezután az egylet főparancsnokát, hogy részletes kimerítő jegyzéket állítson össze az egylet s a legénysége számára szükséges tárgyakról, azokat szerezze be s a költségjegyzéket ki egyenlítés végett hozza mutassa be.

— **A topolyai járás rendőrfelügyelőjévé** október hó 26-án Rimbek Elek miniszteri hivatalnok választott meg egyhangulag.

— **Egy plébános halála.** Hoffner István, pacséri r. k. plébános m. hó 30-án meghalt. Az elhunytak halála mindenütt nagy részvételt találtakozt, annyival is inkább, mivel már 17 éve működött Pacserón. Temetése, melyen Bobics Károly cz. apát-plébános zelebrált nagy segédlettel, m. hó 31-én ment vége imponzáns fényvel.

— **A nyitrai püspök Bácsme gyében.** Bende Imre nyitrai püspök — mint lapunknak írják — mult hó 28-án Ujvidékre érkezett, ahol a főpap egykor lelkipásztorkodott. A püspököt, aki Kopper György apátplébánoshoz szállt az egész város nagy lelkesedéssel fogadta. Mindjárt megérkezése után az ujvidéki római katolikus egyház küldöttségét fogadta a főpásztor, majd a gimnázium tanári kara tisztelettel nála. Másnap reggel a püspök a „Miasszonyunk“-ról elnevezett apácák kápolnájában misézett s aztán megtekintette az intézetet, amely még az ő lelkipásztorkodása alatt készült. Majd több látogatást tett és délbén részt vett a plébánián adott 70 terítük ebéden. Ebéd után a püspök Futtakra utazott, a hol szintén több éven át lelkészkedett. Itt is meglátogatta a templomot, rövid imát mondott és ezután gróf Chotek Reszst látogatta meg. Vacsorára a plébániai lakba vonult. Vacsora előtt Futtak lakói laklaks zenével tisztelték meg lelkipásztorukat. Október hó 30-án délután reggel a főpap a futtaki templomban misét mondott, délbén gróf Chotek kastélyában ebéd volt, a melyen a püspökön kívül több előkelő személy is részt vett. Október 31-ikén a főpásztor, miután az előző napon Futtakon meglátogatta édes anyja sírját, elhagyta Ujvidéket, a hol épp elő ovációkban részesítették elutazása alkalmával, mint érkezésekor.

— **Holttest a hid alatt.** Titelen a Tisza folyó hajóhídja alatt egy elaggott férfi holttestét találták meg a halászok. A holttestben a perlaszi Stein család felismerte Stein Józsefet, ki már néhány nap előtt eltűnt hazulról, anélkül, hogy családját értesítette volna távozásáról. A holttest megvizsgálásánál a külerőszak semmi nyomát sem lehetett rajta látni és így majdnem bizonyos, hogy öngyilkos lett az öreg, vagy balesetnek esett áldozatul.

— **Halálozás.** Alig van egy hónapja, hogy Galyassy Imre, pénzügyi titkár hosszas és fáradságtalan munkálkodás után a jól megérdemelt nyugalomba vonult. A pihenést nem sokáig élvezhette m. hó 29-én, 65 éves korában elhunyt.

— **Keresk.- és iparkamarai ülés.** A szegedi keresk. és iparkamara m. hó 30-án tartotta október havi teljes ülését. Megyénkből, mint kültagok a gyűlésen résztvettek: Hunyadi Antal (Baja), Lenvai Antal és Panits János (Szabadka), Nagy Lajos (Ó-Kanisza). Az ülés mint pártoló javaslatot elfogadta Gyulafalva és Jankovác községek vasárnapi áthelyezését. Az osztrák magyar bank szabadkai fiókjának váltóbírálokat ajánlottak az ó-futtaki ipartestület megalakítására vonatkozólag pedig kedvező véleményt adott. A baja-bátaszéki vasút kiépítése céljából alakult végrehajtó bizottság kérésére, a teljes ülés, a pécsi országos kamarai értekezlet határozatára is hivatkozva, újabb fölterjesztést fogadott el, melyben ismételve kérelmezi e nagy fontosságú vasútvonal mielőbbi kiépítését. Végül pedig az ülés a zentai iparos gégekek szakrajtján folyamára 75 frt segélyt szavazott meg.

— **Millenniumi koronák.** A sok millenniumi terv közt tudvalevőleg fölmerült az emlékérmek veretésének eszméje is, amely meg is fog valósulni. A pénzügyminiszter erre vonatkozólag már legelőzlebb törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé. Erre a törvényhozási intézkedésre pedig azért van szükség, mert a millenniumi emlékérmek veretését úgy tervezik, hogy mint koronák a rendes pénzforgalomban is legyenek használhatóak. Minthogy pedig a koronák alakját törvény szabja meg, a millenniumi emlékérmeknek a törvény rendelkezéseitől való eltérést szintén csak törvényvel lehet dekretálni.

— **Hirdetések a menetjegyeken.** Évenként 35 millió vasúti jegy fordul meg az utazó közönség kezén hazánkban s mindezek csak a Magyar Államvasutak állomásain adatkak ki. E roppant összegű jegyforgalmat most kamatozólag fogják kihasználni. A jegyek hátsólapjára ugyanis üzleti hirdetéseket fognak nyomtatni. Ebből az eddigi számítások szerint 180.000 forint tiszta haszon vár az Államvasutakra.

— **Egy adat a közegészségi jelentésből.** Bácsme gyé közegészségügyi viszonyai tudvalevőleg egyáltalában nem olyanok, hogy azokat a saját ablakába lehessen rakni. A belügyminiszteri jelentés is, mely az 1894. évi közegészségügyi viszonyokat tárgyalja, elismeri ezt az igazságot. Mint jellemző tanubizonyosságot csak egy adatot kapunk ki a kötetből: a legkevesebb orvossal bíró megyék közt ott diszlik Bács megye, a városok közt meg Szabadka.

— **Színészet Baján.** Füredi Károly, mint már megírtuk, október hó 20-án kezdte meg a szini saizont, a „Citerás“ operettel. A közönség pártolása, sajnos, nem felel meg azon igényeknek, melyeket ezen jól szervezett társulat méltán támaszthat. Pedig a saizon mindössze egy hónapig tart, s így a közönség közönye érthetetlen. És hozzá még arról ábrándoznak a bajaiak, hogy Thállának állandó hajlékot építsenek, mikor a „Bárany szálloda“ nagy terme még premier darabnál is felig telik meg! A bajai közönség úgy látszik elfelejtette, hogy nem csak igével él az ember és a színész is nem pusztán dicsőségből táplálkozik. A városi tanács jól tenné, ha néhány évig nem adna társulatnak koncessiót, akkor talán jobban megkivánná a bajai közönség a színházat.

— **Elfogott pecséthamisító.** Kitiűdő fogást csinált csütörtökön hajnalban a pécsi rendőrség — írja leveleznök. Eppen akkor tartóztatta le Schlesinger Márk kulai illetőségű, volt hajduböszörményi lakos házalót, mikor a Mohács felé közeledő vonatra akart felszállni. Gyanus viselkedését már két napja figyelemmel kísérte Selényi rendőrbiztos, a pécsiek födetektívje és igazolásra szállította föl az ípsét. Az ember megremegett és először egy Werner József névre kiállított könyöradamány-gyűjtési engedélyt, majd egy Schlesinger Márk névre szóló házalási engedélyt mutatott fel. A rendőrbiztos azonnal

618 szám
bv. 1895.

Árverési hirdetmény.

Atulirt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hodsági kir. járásbírósg 1895 évi 3161 számú végzése következtében dr. Legrand Ferencz hodsági ügyvéd által képviselt Hodsági Takarékpénztár javára Mayer János és társ. hodsági lakos ellen 20000 frt s jár. erejéig 1895 évi október hó 9 és 10-én foganatosított kielégítés végrehajtás utján le foglalt és 1875 frtra becsült lovak, kocsik, borok, boroshordók, butor neműek stb. ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hodsági kir. bíróság 4156 ex 1895 sz. végzése folytán 20000 frt tőkekövetelés, ennek 1895 évi március hó 1. napjától járó 6% kamatai 2% üzleti díj és eddig összesen 103 frt 10 krban bíróság már megállapított költségek erejéig **Hodsághon alperesek lakásán** leendő eszközzésére 1895 évi november hó 14 napjának délutáni 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Hodsághón 1895 évi október hó 30 napján.

Kanyó Béla.
kir. bírósági végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

A bajai izr. hitközségben a koserhus szállítási és árusítási jog f. é. **december 1-én d. u. 5 órakor** 1896. évi január 1-től számított egy, esetleg több évre fog kiadatni. A koserhus évi szükséglet 700—800 méter-mázsát tesz ki.

A vállalkozó följogosított a hitközség-től a koserhus kizárólagos szállítására és kölcsönösen megállapítandó husár mellett három helyen nyitandó mészárszékekben való árusítására.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a-atulirt előjárásához intézett, 400 frt bánatzz pénzzel ellátott ajánlataikat f. é. **november hó 30-ig**, mint a pályázat határnapjáig a hitközség jegyzői hivatalába nyujtsák be, a hol szállítás és árusításra vonatkozó egyéb feltételek is megtudhatók, vagy jelenjenek meg személyesen említett napon d. u. 5 órakor a hitközség gyűlés termében.
Baja, 1895. október 30-án.

A bajai izr. hitközség előjárásága.

Tőzsedei megbízásokat

szüntnyosan és telkéismeretesen eszközöz

Alapítatott 1885.

Lustig Miksa
bank- és váltóháza Budapest, Váci-körút 43.

Arad, Győr, Pozsony, Szeged, Sz.-Fehérvár, Szombathely, Szabadka, Temesvár telephon-állomásról az érdeklődők telephon utján direct irodámhoz fordulhatnak, hol naponkint 10—5 óráig az árnyalamok állása iránt felvilágosítást díjtalanul nyerhetnek. **Telephon-szám 1070.**

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart. Az első osztályban ki nem húzott **osztálysorsjegyeknek** ezen húzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközzandó, és pedig kizárólag a sorsjegyekben jelzett elárusítónál,

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második húzásban résztvesznek a nélkül, hogy **ezek** megújításának szüksége fennforogna.

Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért, egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

I.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Egy Millió

1,000,000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

államilag az jóváhagyott

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy nyereményhúzása

1895. december 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész **40 frt** 1 tized **2 frt.**
1 fél **20** „ 1 huszad **4** „

(Portó fejében 5 kr., ajánlott levélért 10 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánválttal is

Heintze Károly

főelárusító

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — 8t vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számok állított össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti áron.

Nyeremények

1	jutalom	á	600000	korona	=	600000	korona
1	nyeremény	á	400000	„	=	400000	„
1	„	á	200000	„	=	200000	„
1	„	á	100000	„	=	100000	„
1	„	á	50000	„	=	50000	„
2	„	á	20000	„	=	40000	„
2	„	á	15000	„	=	30000	„
4	„	á	10000	„	=	40000	„
10	„	á	8000	„	=	80000	„
27	„	á	6000	„	=	162000	„
100	„	á	2000	„	=	200000	„
200	„	á	1000	„	=	200000	„
1150	„	á	200	„	=	230000	„
20000	„	á	100	„	=	2000000	„
21499	nyeremény	=				4.332,00	korona

Budapest,
Szervita-tér 3. sz.

Sürgöny-cím: Lottoheintze Budapest.

Földes Kelemen

gyógyszertára
Aradon,
Deák Ferencz-utca 11.

Margit Crème birneves, az elegáns hölgyek által használt arcz-crème (nem zsíros kenőcs), rövid idő alatt **ifjítja és szépíti** az arcot, eltávolít az arcból mindenemü tisztálanságot.

Egyedüli szer seplő, májfoltok, pattanások, bórátka (mitesser) ellen, Bamulatos hatása abban rejlik, hogy a bőrre kenve ez által rögtön felvétetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy seplővel vagy májfoltokkal teljesen fedett arc 3-4 nap alatt alabástrom fehérré lesz.

Mivel nem zsíros—nappal is alkalmazható, — a krémével bekenet bőrön a holgypor remekül tapad. Ára 50. 1. frt.

Margit szappan ára 35 kr. **Margit hölgypor**, fehér, rózsá és crème színben ára 60 kr.

Margit fogpép 50 kr.
Kaphatók:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban
Budapesten.

Alapított 1864-ben. Pacholek Károly

Első magy.
oldalfegyver-
markantyú-
és

vívófelszerelési
gyár.

VIII., Balassa-utca

5. szám

gyári raktár:

IV., Koronahg.-u. 10

Eredeti anyakönyvvezetői kardok csakis nálam kaphatók.

A cs. és k. l. hadsereg, valamint a m. k. l. honvédség tisztjait és legénységi kardiáinak és vívószerelvényeinek szállítója. Ajánlja gyarának kitűnő készítményeit: kardok, tőrök, vívókeztűk, fej- és testvédek, Valódi francia és olasz kardok és vívótőrök. Árjegyzék bermen-ve ingyen. Javítások juttatás nyosan.

KLYTHIA A BŐR ÁPOLÁSÁRA
Az arcbőr szépítése és finomítása.
Legelegansabb toletté-, bál- és szalon-puder fehér, rózsaszín vagy sárga.
Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.
Elsősorú levelek a legjobb körökhöz minden dobozhoz mellékelve.

TAUSSIG GOTTLIEB

finom toilette-szappanok gyáros és illatszerek főraktára Bécs I. Wollzeile 3. sz.
Kapható: a legtöbb illatszert, drogua- és gyógyszerárakban valamint Zomborban Engel Mór urnál.

Egy doboz ára 1 frt 20 kr. elküldés utánvet vagy az összeg előleges beküldése után.

Neustein Pulver
Cukrozott
hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ELKSÉBERT labdaccai)

E pulvart hasonló készítményekkel minden tekintetben fejlebb becsüldendők: mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobban eredménytel használatián, gyengédn hashajtók, vértisztítók: egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pulvart a

székszorulás

a legtöbb betegségek forrása ellen, Cukrozott kútselyük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pulvart tartalmaz doboz 15, egy tekeres, mely 8 dobozt, tehát 120 pulvart tartalmaz, csak 1 forint 0. é

Óvási Utazásoktól különösen óvatlan Neustein Erzsébet-pulvart. Valódi csak, ha minden doboz förtengyélleg begyűzött vedelgyűnkkel, piroz-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Pulvop Gyógyszertész” aldrással van ellátva. A kereskedelmi történelmszékileg vedett csomagaink aláírásunkkal van ellátva.

NEUSTEIN PÜLÖP
„Szent-Lipóthoz” címzett Gyógyszertára
WIEN, I. Plankengasse 6.
Raktár Zomborban:
Hegedűs István, Schwarcz Emil
Gyógyszertára.

Ungváry László

GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJA
CZEGLÉDEN.

Őszibarackfa - csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: 103 legkötünőbb fajban mintegy **80,000 drb.**
Csemeték árai: az 1—2 éves gazdag gyökeru, életerős darabja (azok erőssége szorint) **20 krtól 40 krig**

Nagybani	100 drb. 40 kros csemete 1 vagy 100 fajban 38 frt. 250 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 36 „ 500 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 34 „ 1000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 32 „ 5000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 30 „	100-an-ként.
-----------------	--	---------------------

Igen nagy készlet van a következő fajokból: (melyekben a kütünöbnnél kütünöb korai amerikai fajok nagyrészt bent foglaltatnak) Amsden, Beatrix, Egresi-féle duránci, Grosse Mignonne hativé, Grosse Mignonne tardive, Gyümölcskerék királynője, Honeyvell, Korai Sándor, I. Lipót, Lord Palmerston, (egyenlő a Saint Joseval), Matelka díjazottja, Mezőkomáromi duránci, Olga királynő, Precoce de Canada, River' s korai, Rothe may de Brig, Szép őrnő, Szőgi duráncija, Valparaiso, Venus emője, Vezlerle-féle korai duránci, Waterloo, Wilder, Würtben király stb. stb.

Tessék árjegyzéket kérni!